

Åtgärdsplan för mindre hackspett

**I anslutning till detaljplan för förskola och
bostäder vid Guldhedsgatan, Guldheden**

2021-02-25

Framtagen av:
Camilla Finsberg, biolog, Park- och naturförvaltningen

Sammanfattning

En biotopinventering (Naturcentrum, 2014) visade att delar av planområdet för förskola och bostäder vid Guldhedsgatan var delvis lämplig biotop för mindre hackspett. Det finns dock inte några konstaterade häcknings- eller viloplatser inom planområdet.

Göteborgs Stad har tagit fram denna åtgärdsplan med syfte att undvika skada på den mindre hackspettens biotoper och se till att det finns en långsiktig ekologisk funktion.

Bakgrund

Den mindre hackspetten är rödlistad och fridlyst enligt artskyddsförordningen 4 §, vilket innebär att dess fortplantningsmiljöer och viloplatser inte får förstöras. Arten häckar i löv- och blandskog med inslag av äldre lövträd och död ved. Det finns ett flertal inventeringar och undersökningar av förutsättningar för mindre hackspett inom Guldhedsdalen och inom ett större område som omfattar Medicinareberget, Mossen, Johanneberg, Änggårdsbergen/Botaniska trädgården, Slottsskogen och Godhemsberget (Åhlund & Ahlén 2011; Åhlund & Ahlén 2012a; Åhlund & Ahlén 2012b; Naturcentrum 2016; Naturcentrum 2014; Naturcentrum 2012). Samtliga dessa områden bildar ett mer eller mindre fragmenterat storområde som har goda förutsättningar att hysa häckande mindre hackspett. Inom området finns både miljöer lämpliga för häckning och miljöer lämpliga för födosök.

Aktuellt detaljplaneområde är beläget inom detta storområde och berör ett område utpekat som lämpligt för mindre hackspett, bild 1 på nästa sida. Inom planarbetet behöver det därför göras en bedömning av hur den mindre hackspettens häcknings- och födosökslokaler skulle påverkas av planens genomförande. Hackspettsrevir i de mer fragmenterade delarna av området, såsom Mossen, Guldhedsdalen och Medicinareberget är sannolikt beroende av att det finns kontakt och god konnektivitet till angränsande områden med bra habitat. Dessa fragmenterade områden hyser i sig själva troligen alltför liten areal för att ensamma kunna hålla ett revir, däremot kan de vara viktiga delar av revir som sträcker sig över större områden.

Genom att en fridlyst och skyddad fågel har sin livsmiljö inom planområdet, måste hänsyn tas till arten i planeringen och vid byggnationen så att fortsatt ekologisk funktion behålls. Om detta inte görs och artens livsmiljö kommer att skadas, krävs dispens från artskyddsförordningen, vilket sannolikt skulle bli mycket svårt att få för ett projekt som detta.

Aktuellt planområde och områden för förstärkningsåtgärder

Aktuellt planområde har visat sig vara *delvis lämplig biotop* för mindre hackspett, se bild 1. Planområdet har inte tillräckligt stor areal för att ensamt fungera som en häckningsmiljö.

Genom exploateringen försvinner cirka 1 hektar *delvis lämplig biotop* för mindre hackspett. För att inte försämra funktionen för hackspetten görs förstärkningsåtgärder för att höja biotopkvaliteten för arten i området. Eftersom det inte finns någon yta kvar i planområdet för att göra förstärkningar, så kommer dessa göras i intilliggande område. Denna kvalitetsökning innebär att vi får mer "kvalitetsyta" för arten i området.

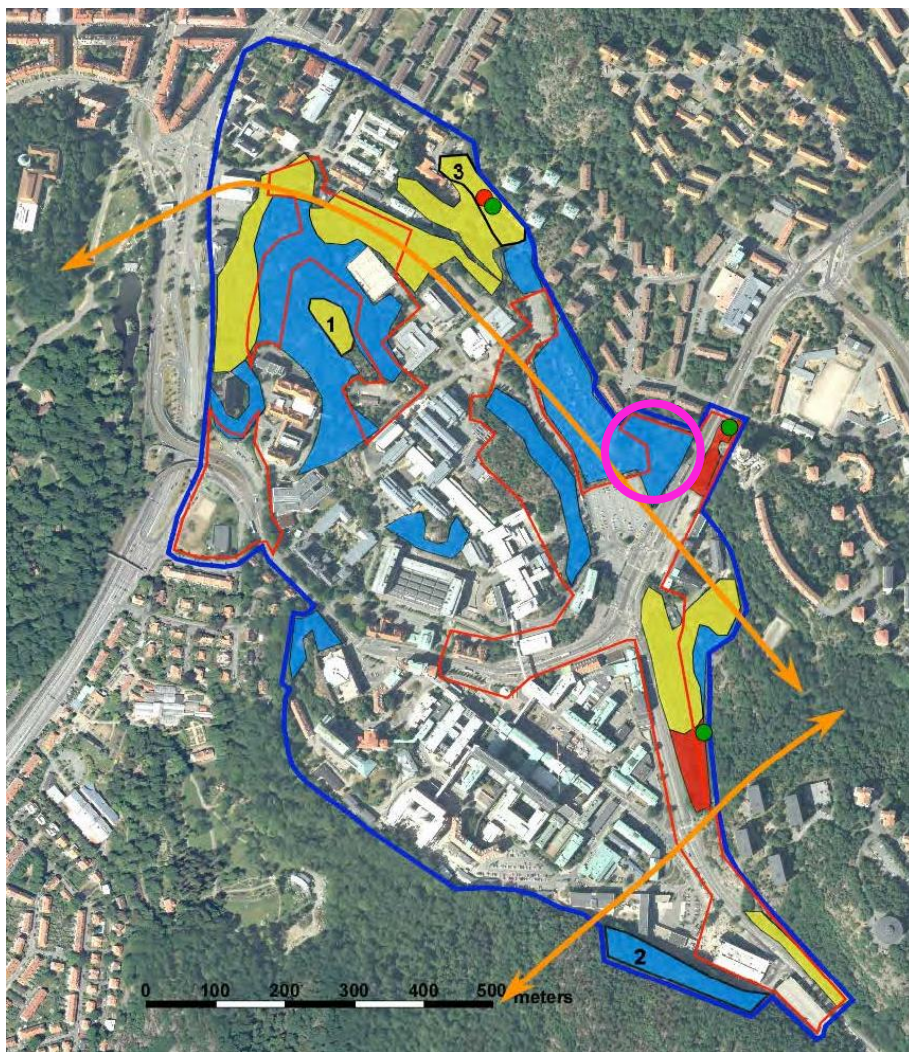


Bild 1. Karta från utredningen Mindre hackspett och naturvärden vid Medicinareberget och Sahlgrenska sjukhuset, Göteborg (Naturcentrum, 2014). Rosa cirkel: detaljplaneområde för Guldhedsgatan. Blå är delvis lämplig miljö, gul är lämplig och röd är mycket lämplig miljö för mindre hackspett.

I samband med framtagande av detaljplan för Bostäder vid Dr Allards gata tog Göteborgs Stad fram en rad områden där förstärkningsåtgärder för den mindre hackspetten kan genomföras, se bild 2 på nästa sida. Då åtgärderna för Dr Allards gata inte helt fyller upp den yta som pekats ut som lämplig, finns det plats kvar att göra åtgärder även för aktuell detaljplan vid Guldhedsgatan. I samband med denna plan kommer åtgärder genomföras i område 4, beläget öst om aktuellt planområde.

Beskrivning av planerade förstärkningsåtgärder

Då 1 hektar *delvis lämplig biotop* försvinner i och med exploatering, innebär det att det bör utföras förstärkningsåtgärder inom 0,4 hektar av ytan i område 4, bild 2. Beräkningen är gjord utifrån riktlinjer i stadens handlingsplan för mindre hackspett, vilken är under framtagande.

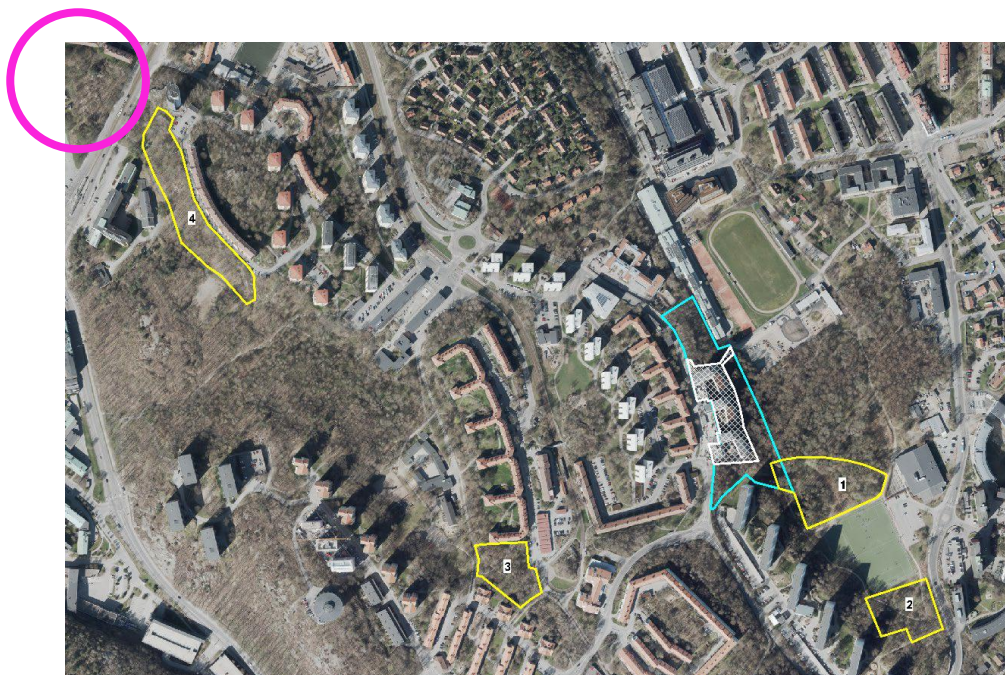


Bild 2. Föreslagna förstärkningsytor (gula) i arbetet med Dr Allards gata (blåvit yta). I yta 4 finns utrymme för att göra förstärkningsåtgärder för Detaljplan för förskola och bostäder vid Guldhedsgatan, (rosa cirkel).

Inom utpekat område planerar Göteborgs Stad att göra förstärkningsåtgärder för att öka kvaliteten. Skogsområdet utgör idag en *lämplig biotop* för mindre hackspett och genom att genomföra förstärkningsåtgärder kan området förbättras för den mindre hackspetten och utgöra en *mycket lämplig* hackspettsbiotop. Åtgärder inriktas på att öka kvaliteten för både häckning och födosök. Drifts- och underhållsåtgärder får inte försämra förutsättningarna för hackspetten.

Konkreta åtgärder

Biotopförstärkande åtgärder för att gynna häckning: Högkapning av 10 lövträd (främst asp, björk och al) till högstubbar, på 3-5 m höjd på spridda ställen i området.

Biotopförstärkande åtgärder för att gynna födosök: Ringbarkning av 10 träd (olika träds slag) spritt i området.

Detta görs två gånger under en tioårsperiod, det vill säga att det totalt kommer blir 40 träd som åtgärdas för DP Guldhedsgatan.

Kvaliteten för mindre hackspett kommer med ovanstående förstärkningsåtgärder att successivt ökas under tio år och sedan fortsätta att öka under ytterligare 5-10 år på grund av att kapade och ringbarkade träd fortsätter att rötas. Därefter bedömer vi att de naturliga processerna och biotopåldern vara så gynnsamma att åtgärder kan upphöra.

Tidpunkt för genomförande av åtgärderna

Lämpligen sker första åtgärdstillfället under 2021, tillsammans med åtgärderna för Dr Allards gata. Åtgärderna bör dock, som senast, utföras innan aktuell detaljplan byggs ut.

Uppföljning

Förekomst av lämpliga boträd och särskilda födosöksträd ska inventeras fem år efter åtgärd. Lämpliga boträd utgörs av högstubbar, döda och/eller svampangripna lövträd och särskilda födosöksträd utgörs av grovbarkig klibbal, döda/döende övriga lövträd och träd med döda grenar.

Förekomst av mindre hackspett ska undersökas fem år efter åtgärd genom inventering av bo- och övernattningshål samt var femte år genom inventering enligt atlskriterier. Således genomförs två uppföljande inventeringar under en tioårsperiod. Åtgärder och uppföljning övervakas av Göteborgs Stad.

Bedömning - långsiktig ekologisk funktion

Genom att genomföra ovan beskrivna förstärkningar i näraliggande område, bedömer vi att den långsiktiga ekologiska funktionen för arten kan behållas. Planområdet utgör en mindre del i ett större område som utgör artens revir.

Referenser

Wiktander, U. 1998. *Reproduction and survival in the lesser spotted woodpecker. Effects of life history, mating system and age*. Doktorsavhandling, Ekologiska institutionen, Lunds universitet.

Olsson, O. 1998. *Through the eyes of a woodpecker: understanding habitat selection, territory quality and reproductive decisions from individual behaviour*. Doktorsavhandling, Ekologiska institutionen, Lunds universitet.

Åhlund, M & Ahlén, J. 2011. Inventering av mindre hackspett i Guldhedsdalen, Göteborgs kommun 2011. Naturcentrum AB, rapport till Stadsbyggnadskontoret, Göteborgs stad.

Åhlund, M & Ahlén, J 2012a. Förutsättningar för mindre hackspett kring Mossen, Göteborgs kommun 2012. Naturcentrum AB, rapport till Stadsbyggnadskontoret, Göteborgs stad.

Åhlund, M & Ahlén, J. 2012b. Inventering av biotoper för mindre hackspett kring Guldhedsdalen, Göteborgs kommun 2011. Naturcentrum AB, rapport till Stadsbyggnadskontoret, Göteborgs stad.

Naturcentrum, 2016. *Mindre hackspett vid Medicinareberget, Göteborg*. Naturcentrum AB, 2016-02-31.

Naturcentrum, 2014. *Mindre hackspett och naturvärddden vid Medicinareberget och Sahlgrenska sjukhuset, Göteborg*. Naturcentrum AB, 2014-07-04.

Naturcentrum, 2012. *Inventering av biotoper för mindre hackspett kring Guldhedsdalen*. Göteborgs kommun 2011, 2012-01-23.